

Tomasz **Gliniecki**

Echa pancernego rajdu

**Propaganda wojenna i kreacja mitów wyzwoleniczych
na podstawie operacji mławsko-elbiąskiej
Armii Czerwonej w 1945 roku**

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1.	
Sowiecka propaganda wojenna a narodziny mitów wyzwoleniczych	14
1.1. Propaganda i jej praktyczne zastosowanie w czasie wojny	17
1.2. Sowiecka doktryna propagandowa w obliczu wojny z Niemcami	21
1.3. Funkcjonowanie elementów systemu indoktrynacji w czasie wojny	33
1.3.1. Ład informacyjny i personel propagandy frontowej ..	34
1.3.2. Cenzura wojenna	40
1.3.3. Listy i paczki z frontu	42
1.4. Narzędzia propagandowe stosowane wobec żołnierzy Armii Czerwonej	43
1.4.1. Prasa	44
1.4.2. Fotografia frontowa	48
1.4.3. Literatura i poezja	51
1.4.4. Ulotki	53
1.4.5. Plakaty i instalacje wizualne	54
1.4.6. Radio i audycje megafonowe	56
1.4.7. Filmy i kroniki wojenne	58
1.5. Personifikacja bohaterów wojennych jako symboli walki i zwycięstwa	61
1.6. Zmiana postaw i przekonań jako zamierzony efekt propagandy	67
1.7. Funkcjonowanie mitów wyzwoleniczych	68

Rozdział 2.

Tworzenie propagandowego obrazu operacji

mławsko-elbląskiej	71
2.1. Informacje zamieszczone w prasie korpusu, armii i frontu ..	82
2.2. Artykuły korespondentów w prasie ogólnozwiązkowej	85
2.2.1. Artykuł podpułkownika Miłowanowa	86
2.2.2. Reportaż podpułkownika Szwanowa	90
2.2.3. Szkice reportażowe majora Krigera	97

Rozdział 3.

Odnaczenia bojowe żołnierzy jako element indoktrynacji ...

3.1. Archiwum personalne Armii Czerwonej i pozyskane dokumenty nagrodowe	114
3.2. System nagradzania	121
3.3. Specyfika działań mitotwórczych przy nagradzaniu orderami	140
3.3.1. Zmiany rangi nadawanych odznaczeń	141
3.3.2. Nagradzanie oficerów politycznych	143
3.3.3. Promowanie wybranych postaw żołnierskich	145

Rozdział 4.

Kontynuacja mitu pancernego rajdu w powojennej

historiografii	149
4.1. Historiografia europejska o rajdzie czołgów przez Elbląg ..	152
4.2. Polska interpretacja elbląskich wydarzeń z 23 stycznia 1945 roku	168

Rozdział 5.

Konfrontacja wspomnień z narodowymi obrazami wojny

5.1. Niemiecka perspektywa cierpienia i klęsk	183
5.1.1. Relacje niemieckich wojskowych	185
5.1.2. Zeznania niemieckich urzędników	194

5.1.3. Wspomnienia cywilnych mieszkańców Elbląga	197
5.1.4. Wspomnienia mieszkańców regionu	211
5.2. Wspomnienia sowieckie jako realizacja propagandowego kanonu zwycięstwa	217
Rozdział 6.	
Funkcjonowanie mitów wyzwoleniczych w powojennym Elblągu	241
6.1. Upowszechnianie propagandy i tworzenie mitów (1945–1965)	243
6.2. Mity wyzwolenicze jako fundamenty powojennej tożsamości (1965–1989)	249
6.3. Próba demontażu dotychczasowych mitów (po 1989 r.) ...	265
6.4. Analiza specyfiki elbląskiego mitu wyzwoleniczego	269
Zakończenie	273
Wykaz skrótów	277
Bibliografia	281
Spis ilustracji	303
Aneks. Biogramy najważniejszych uczestników wydarzeń ...	307
Indeks nazwisk	353
Indeks geograficzny	359
Summary	361